

UDKAST Natura 2000-handleplan 2022–2027

Husby Sø og Nørresø

Natura 2000-område nr. N72

Habitatområde H188

Fuglebeskyttelsesområde F114

UDKAST

Titel: Natura 2000-handleplan for Husby Sø og Nørresø
Udgiver: Ringkøbing-Skjern Kommune og Holstebro Kommune
År: 2023
Forsidefoto: Ringkøbing Amt, Bo Boysen

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	5
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	6
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	7
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
4. Behov for indsatser	9
5. Indsatser fordelt på aktør	10
6. Prioritering af den forventede indsats	10
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	11
Bilag 1: Kortbilag	12

1. Resumé

Handleplanen for N72 Husby Sø og Nørresø beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027. Natura 2000-området består af F114 og H188 begge benævnt Husby Sø og Nørresø.

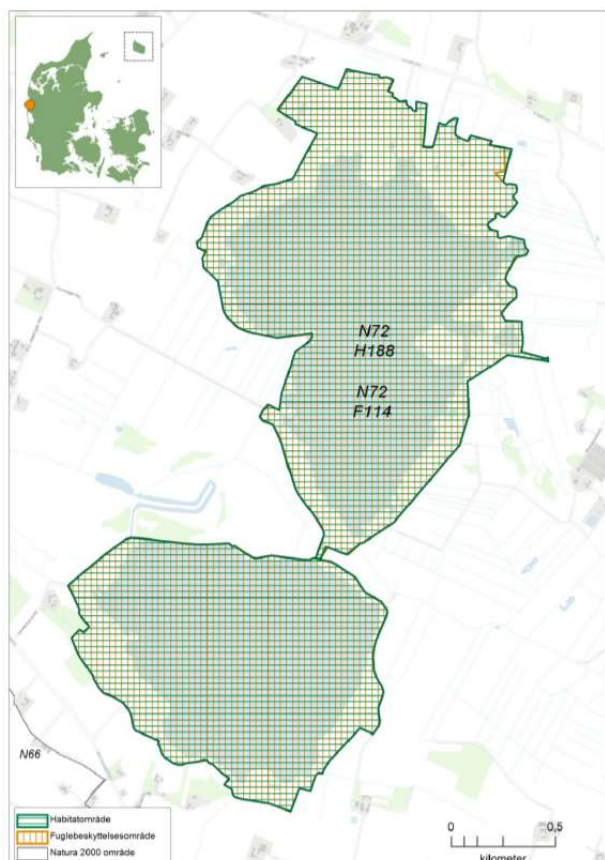
Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper, arter og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kortet viser afgrænsningen af Natura 2000-område N72. Natura 2000-området består af habitatområde H188 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F114 (lodret orange skravering).

Figur 1. Oversigt over Natura 2000-området. Kommunegrænsen adskiller Husby Sø mod nord og Nørresø mod syd.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Ringkøbing-Skjern Kommune og Holstebro Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for 72.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer, men der er ikke skovhabitatnatur i fredskovspligtige arealer for dette Natura 2000-område.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Ved Husby Sø og Nørresø er der et mindre område, som er offentligt ejet, men dette område har ikke habitatnaturtyper. Der laves ikke nogen særskilt handleplan for dette område.

Der udarbejdes ikke handleplan for de offentlige lodsejeres arealer ved Husby Sø og Nørresø, da der ikke forekommer habitatnaturtyper indenfor offentlig ejede arealer. Der ligger dog et mindre offentligt ejet areal indenfor Natura 2000-området, men det omfatter ikke habitatnaturtyper.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet til at være omfattet af miljøvurderingsloven.

Handleplanen falder ind under undtagelse i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 og er blevet screenet i forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Det er muligt at finde screeningsafgørelsen på hjemmesiden hos Holstebro Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune, der har udarbejdet denne Natura 2000-handleplan.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Holstebro Kommune	Rydning og hegning for afgræsning	-	5,0 ha realiseret
	Slåning af rørskov og bredvegetation	-	1,0 ha realiseret
Ringkøbing-Skjern Kommune	Slåning af rørskov og flydebladsvegetation	Kommunen har ikke arealer indenfor området	Ingen indsats realiseret
	Etablering af græsningsarealer	Kommunen har ikke arealer indenfor området	Ingen indsats realiseret

Tabel 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Holstebro Kommune	Pleje af græs og naturarealer	-	4,5 ha realiseret
Ringkøbing Skjern-Kommune	Kommunen har ikke faciliteret eller haft iværksat indsats	Ingen	Ingen

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Holstebro Kommune: I samarbejde med Lokale ildsjæle og DOF, lægges hvert år i sommerhalvåret små flydende reder ud i Husby Sø i Holstebro Kommune. Rederne er primært til gavn for den sjældne sortterne. Der har i flere år været succes med udrugning af flyvefærdige unger fra flere af rederne.

Ringkøbing-Skjern Kommune: I planperioden 2016-2021 blev det beskrevet hvorledes der ikke var naturtyper indenfor Natura 2000-området, som vurderes at have et direkte forvaltningsbehov. Derimod blev der planlagt tiltag i forhold til arter og i dette tilfælde vandranke med slåning af rørskov og flydebladsvegetation og etablering af græsningsarealer på op til 6 ha. Græsningsarealer, som skal have betydning for vandranke forudsætter, at græsningen etableres langs søbredden, da vandranke er en vandplante.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Der har i planperioden 2016-2021 ikke været forvaltningstiltag rettet naturtyperne i dette Natura 2000-område. Der har dog været opsat forventede forvaltningstiltag og metoder af hensyn til at forbedre levevilkårene for vandranke.

Ringkøbing-Skjern Kommune: Her har kommunen i planperioden 2016-2021 opsat en ny indsats på 2 hektar, hvor der skulle foretages slåning af rørskov og flydebladsvegetation af hensyn til vandranke (tabel 2 i forrige plan). Denne indsats er ikke gennemført i Nørresø. Herudover blev der fastsat en indsats med etablering af græsningsarealer. Etablering af græsningsarealer har i planen rettet sig mod forbedring af levevilkårene for vandranke. Det forudsætter at græsningen foretages langs søbredden, da vandranke er en vandplante. Der er ikke iværksat eller faciliteret tiltag omkring nye græsningsarealer langs Nørresø indenfor Natura 2000-området.

Ringkøbing-Skjern Kommune har dog forsøgt faciliteret et projekt omkring græsning på et naturareal beliggende udenfor Natura 2000-området, men helt op til Natura 2000-områdets afgrænsning i den nordvestlige del af Nørresø. Det omfattede formidling af kontakten mellem en dyreholder og en lodsejer. Dette projekt endte dog med ikke at blive gennemført.

Holstebro Kommune har i forrige planperiode haft succes med at få etableret afgræsning på mindre arealer i nordenden af Husby Sø. Afgræsningen har allerede givet positive resultater, både overfor botanikken, men også ved at flere fugle opholder sig på arealerne. Lige så vigtig er, at flere i området har vist interesse for at komme med i fællesgræsningen, efter de har set resultatet af den første hegning og afgræsning.

I anden planperiode er 1 ha med rørskov i vandkanten blevet slået årligt, for at danne det blå bånd mellem eng og sø.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N72 Husby Sø og Nørresø, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har Holstebro Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer. Der er dog ikke offentlige lodsejere med lysåbne naturtyper eller arter indenfor området.

Tabel 3: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:			Kommune
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats	
Lysåbne naturtyper og søer	Hegning og afgræsning	2 ha	Op til 4 ha	Op til 6 ha	Holstebro
	Sikring af søbred med småarter ved etablering af afgræsning		Op til 1 ha	Op til 1 ha	Holstebro
	Næringsrig sø – indsats for forbedring af tilstanden		Op til 1 stk	Op til 1 stk	Holstebro
	Udtagning af kulstofholdig lavbundsjord		Op til 100 ha	Op til 100 ha	Holstebro
	Udtagning af kulstofholdig lavbundsjord		Op til 100 ha	Op til 100 ha	Ringkøbing-Skjern

Tabel 4: Behov for indsatser for arter udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper uden fredskovspligt*

Forventede indsatser		Skøn over behov:			Kommune
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats	
Udlægning af flydere der for sorttænder (arten er dog ikke på udpegningsgrundlag for N2000-området)		3 stk.	Ca. 2 stk.	Ca. 5 stk.	Holstebro
Ingen		Ingen	Ingen	Ingen	Ringkøbing-Skjern

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlig for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

Der kan være indsatser i Natura 2000-planens indsatsprogram, hvor der ikke er samme klare geografiske afgrænsning. I denne handleplan er der en naturlig ansvarsfordeling ud fra den geografiske afgrænsning, og dermed hvilken myndighed, der er ansvarlig for gennemførelse.

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejkrævende arealer
 - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
 - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Holstebro Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 8, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 8 viser kommunernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 2-3 gange årligt	Ved opstart af planperioden og efterfølgende efter behov	Ringkøbing-Skjern Kommune
Drøftelse med landbrugets organisationer ved fælles dialogmøder	Kommunen afholder møde 1-2 gange årligt	Hele planperioden efter behov	Ringkøbing-Skjern Kommune
Personlig henvendelse til lodsejere	Personlig kontakt til berørte lodsejere om mulige indsatser	Hele planperioden	Ringkøbing-Skjern Kommune
Udtagning af kulstofholdig lavbundsjord	Undersøgelse af mulighederne for at gennemføre et projekt	Hele planperioden	Ringkøbing-Skjern Kommune
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 2 gange årligt	Hele planperioden	Holstebro Kommune
Hegning og græsning ved Staby Kast	Igangværende projekt ved Staby Kast gøres færdig	2022	Holstebro Kommune
Græsarealer vest for Staby Kast	Lodsejere kontaktes, og indsatser aftales	2022-2023	Holstebro Kommune
Flydereder for sorterter	I samarbejde med lokale ildsjæle og DOF udlægges kunstige flydereder	Hele planperioden	Holstebro Kommune
Udtagning af kulstofholdig lavbundsjord	Undersøgelse af mulighederne for at gennemføre et samlet projekt påbegyndes	Opstart i 2024	Holstebro Kommune

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Holstebro Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Kortbilag

Herunder er indsat relevante kortbilag med afgrænsning af Natura 2000-område og kortlagte naturtyper.

